

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія економіки та управління

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

**з навчальної дисципліни «Звітність підприємств»
обов'язкових компонент
освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Облік і аудит

за темою № 9 – Податкова звітність

Харків 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2022 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Протокол від 22.08.2022 № 1

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2022 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління,
протокол від 15.08.2022 № 1

Розробники: викладач циклової комісії економіки та управління, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Бондарець О.М.

Рецензенти:

1. Єфременко А.Г. – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та адміністрування Кременчуцького інституту ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»;
2. Харченко М.В. – кандидат економічних наук, спеціаліст вищої категорії, викладач – методист, старший викладач циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС.

План лекції

1. Склад податкової звітності та періодичність її подання
2. Порядок складання декларацій та джерела інформації для їх формування

Рекомендована література:

Основна

1. Бондар М.І., Верига Ю.А., Орищенко М.М.. Звітність підприємства Підручник. – К.: ЦУЛ, 2015. – 570 с.
2. Верига Ю.А., Бондар М.І., Орищенко М.М., Прохар Н.В., Лежненко Л.І.. Звітність підприємства. Навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2019. – 570 с.
3. Голова С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні. Навчально - практичний посібник. — Дніпро: ТОВ «Баланс-клуб», 2018. – 268с.
4. Глушач Ю.С. Фінансова звітність за П(С)БО. Навчально - методичний посібник. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 88 с.
5. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романі Р.В. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2016. – 424 с.
6. Долбнєва Д.В. Звітність підприємств. Практикум. Навчально - методичний посібника. – Львів, 2017. – 200 с.
7. Лень В.С., Гливенко В.В Звітність підприємства. Підручник. – К.: Каравела, 2018. – 672 с.
8. Пантелєєв В.П., Юрченко О.А., Курило Г.М., Безверхий К.В. Звітність підприємств. Навчальний посібник. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2017. – 432 с.
9. Петришин Л.П., Сиротюк Т.В. Звітність підприємства. Навчальний посібник. – Л.: «Новий світ – 2000», 2018. – 440 с.
10. Сук Л.К., Сук П.Л., Данілочкіна О.В. Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу. Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2017. – 372 с.
11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. №291 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
12. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013р. №433 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. № 73 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>

14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність»: Наказ Мінфіну України від 07.02.2013р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000р. №353 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.05.1999р. №137 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
17. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000р. №39 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
18. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
19. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 11.04.2013р. №476
20. Порядок подання фінансової звітності, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000р. №419

Додаткова

21. Верига Ю.А. Облікова політика підприємства - К.:ЦУЛ, 2015. - 312 с.
22. Дробязко С.І., Козир Т.М., Холод С.Б. Облік та оподаткування підприємств малого бізнесу. Навчальний посібник. / за заг. ред. П.Й. Атамаса. — К.: ЦУЛ, 2012. – 416 с.
23. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами. Навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2012. – 368 с.
24. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. №2755-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
25. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014р. №879 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
26. Крупельницька І.Г. Звітність підприємств. Навчальний посібник. — К.:ЦУЛ, 2012. – 232 с.
27. Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2013. – 688 с.
28. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність. — К.: Алерта, 2013. – 982 с.

29. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. – 5-те вид., доповнене й перероблене. — К.: А.С.К., 2010. – 784 с.
30. Шара Є.Ю., Андрієнко О.М., Жидеєва Л.І. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік. Навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2011. – 424 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

31. Офіційний портал Верховної Ради України: Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
32. Офіційний сайт «Вісник податкової служби України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua>.
33. Офіційний сайт журналу «Все про бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vobu.ua>
34. Офіційний сайт журналу «Дебет-Кредит» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dtki.com.ua>
35. Офіційний сайт журналу «Податки і бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://i.factor.ua>

Текст лекції

1. Склад податкової звітності та періодичність її подання

Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів в Україні, вичерпний їх перелік та порядок адміністрування, права та обов'язки платників податків та зборів, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства визначені Податковим кодексом України від 02.12.10 № 2755-VI. Принципи побудови податкового законодавства визначені статтею 4 Податкового кодексу України, а саме:

- загальність оподаткування — кожна особа зобов'язана сплачувати встановлені цим Кодексом, законами з питань митної справи податки та збори, платником яких вона є згідно з положеннями цього Кодексу;
- рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації — забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу;
- невідворотність настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства;
- презумпція правомірності рішень платника податку в разі, якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків

платників податків або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу;

- фінансова достатність — встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями;
- соціальна справедливість — встановлення податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків;
- економічність оподаткування — встановлення податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування;
- нейтральність оподаткування — встановлення податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків;
- стабільність — зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року;
- рівномірність та зручність сплати — встановлення строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету та зручності їх сплати платниками;
- єдиний підхід до встановлення податків та зборів — визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів податку.

Установлення і скасування податків та зборів, а також пільг їх платникам здійснюються відповідно до Податкового кодексу Верховною Радою України, а також Верховною Радою Автономної Республіки Крим, сільськими, селищними, міськими радами у межах їх повноважень, визначених Конституцією та законами України.

Податком є обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно Податкового кодексу України.

Збором (платою, внеском) є обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій.

Податкова система України — це сукупність загальнодержавних та місцевих податків та зборів, що справляються в установленому Податковим кодексом порядку.

До загальнодержавних належать такі податки та збори:

- податок на прибуток підприємств;
- податок на доходи фізичних осіб;

- податок на додану вартість;
- акцизний податок;
- екологічний податок;
- рентна плата;
- мито.

До місцевих податків належать:

- податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;
- транспортний податок
- єдиний податок.

До місцевих зборів належать:

- збір за місця для паркування транспортних засобів;
- плата за землю;
- туристичний збір.

Рішення про встановлення місцевих податків та зборів офіційно оприлюднюється відповідним органом місцевого самоврядування до 15 липня року, що передує бюджетному періоду, в якому планується застосування встановлюваних місцевих податків та зборів або змін (плановий період). В іншому разі норми відповідних рішень застосовуються не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим періодом.

У разі якщо сільська, селищна або міська рада не прийняла рішення про встановлення відповідних місцевих податків та зборів, що є обов'язковими згідно з нормами Податкового кодексу, такі податки та збори справляються виходячи з норм Податкового кодексу України із застосуванням мінімальної ставки місцевих податків та зборів.

Установлення місцевих податків та зборів, не передбачених Податковим кодексом України, забороняється.

Центральним органом державної податкової служби за податками і зборами встановлюється звітність єдиної форми для всіх суб'єктів господарювання на всій території України, а також, у разі потреби, розробляються методичні рекомендації щодо її заповнення.

Нові форми декларацій набирають чинності з податкового періоду, наступного за податковим періодом, у якому відбулося їх оприлюднення.

Згідно із Податковим кодексом України платник самостійно обчислює суму податкового зобов'язання, яку зазначає у податковій декларації.

Податкова декларація — документ, що подається платником податків (у тому числі відокремленим підрозділом у випадках, визначених Податковим кодексом) контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків — фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку.

Для цілей нарахування та/або сплати податкових зобов'язань митні декларації прирівнюються до податкових декларацій.

Додатки до податкової декларації є її невід'ємною частиною.

Податкові декларації приймаються податковими органами без попередньої перевірки зазначених у них показників.

Форма податкової декларації встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

Платник податків подає податкову декларацію до контролюючого органу, в якому він перебуває на обліку. Періодичність подання декларації залежить від тривалості звітного періоду і визначається Податковим кодексом України (далі – ПКУ). Платник податків зобов'язаний дотримуватися встановлених строків подання податкової декларації, в протилежному випадку до нього може бути застосована відповідальність у вигляді штрафних санкцій. Податкова декларація подається окремо щодо кожного податку.

Строки подачі декларацій

Згідно з п. 49.18 ст. 49 ПКУ податкові декларації подаються за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює:

- календарному місяцю (у тому числі в разі сплати місячних авансових внесків) - протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;
- календарному кварталу або календарному півріччю (у тому числі в разі сплати квартальних або піврічних авансових внесків) - протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя);
- календарному року, крім випадків, вказаних нижче, - протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;
- календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб - до 1 травня року, що настає за звітним, крім випадків, передбачених розділом IV ПКУ;
- календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб - підприємців - протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року.
- календарному року для платників податку на прибуток для податкової декларації, яка розраховується наростаючим підсумком за рік, - протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року.

Якщо останній день строку подання податкової декларації припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем строку вважається операційний (банківський) день, що настає за вихідним або святковим днем. Граничні строки подання податкової декларації можуть бути збільшені за правилами та на підставах, які передбачені Податковим кодексом.

Якщо згідно з відповідним розділом Податкового кодексу з питань окремого податку, збору звітний (податковий) період не встановлено, податкова декларація подається та податкове зобов'язання сплачується у строки, передбачені для місячного базового звітного (податкового) періоду,

крім випадків, коли подання податкової декларації не передбачено таким Податковим кодексом.

Платник податків зобов'язаний самостійно сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену ним у податковій декларації, протягом 10 календарних днів, наступних за останнім днем відповідного граничного строку для подання податкової декларації. Якщо згідно з Податковим кодексом за окремими податками передбачені інші строки сплати, то податки сплачуються у такі строки.

У разі коли відповідно до Податкового кодексу або інших законів України контролюючий орган самостійно визначає податкове зобов'язання платника податків з причин, не пов'язаних з порушенням податкового законодавства, такий платник податків зобов'язаний сплатити нараховану суму податкового зобов'язання у визначені Податковим кодексом строки, а якщо такі строки не визначено, — протягом 30 календарних днів, що настають за днем отримання податкового повідомлення-рішення про таке нарахування.

Відповідно до п. 49.3 ПКУ податкова декларація подається за вибором платника податків в один із таких способів:

- особисто або через уповноважену особу;
- поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;
- засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням вимог законів щодо електронного документообігу та електронного цифрового підпису.

Дане право вибору обмежується тільки для великих та середніх підприємств, які згідно з п. 49.4 ПКУ зобов'язані подавати податкову декларацію в електронній формі з дотриманням вимог законів щодо електронного документообігу та електронного цифрового підпису.

У разі надсилання податкової декларації поштою, платник податку зобов'язаний здійснити таке відправлення на адресу відповідного контролюючого органу не пізніше ніж за п'ять днів до закінчення граничного строку подання податкової декларації, визначеного статтею 49 ПКУ, а при поданні податкової звітності в електронній формі, - не пізніше закінчення останньої години дня, в якому спливає такий граничний строк.

У разі втрати або зіпсуття поштового відправлення чи затримки його вручення контролюючому органу з вини оператора поштового зв'язку, такий оператор несе відповідальність відповідно до закону. У такому разі платник податків звільняється від будь-якої відповідальності за неподання або несвоєчасне подання такої податкової декларації. Платник податків протягом п'яти робочих днів з дня отримання повідомлення про втрату або зіпсуття поштового відправлення зобов'язаний надіслати поштою або надати особисто (за його вибором) контролюючому органу другий примірник податкової декларації разом з копією повідомлення про втрату або зіпсуття поштового відправлення. Звертаємо Вашу увагу на те, що перед тим, як подати податкову звітність в електронній формі платник податку повинен отримати електронний цифровий підпис. Це можна зробити безкоштовно, звернувшись

до Акредитованого центру сертифікації ключів Інформаційно-довідкового департаменту Державної фіскальної служби. Окрім цього, потрібно приєднатися до договору «Про визнання електронних документів» з відповідним територіальним органом Державної фіскальної служби. Тільки після підписання угоди можна відправляти свою звітність в електронному вигляді.

Після отримання податкової декларації посадова особа Державної фіскальної служби перевіряє наявність та достовірність заповнення всіх обов'язкових реквізитів визначених у пп. 48.3 та 48.4 ст. 48 ПКУ. За умови дотримання цих вимог платником податків відбувається реєстрація податкової декларації платника датою її фактичного отримання органом Державної фіскальної служби. Тобто посадова особа територіального органу Державної фіскальної служби не може відмовити у прийнятті податкової декларації, окрім випадків, коли податкова декларація не містить обов'язкових реквізитів або вони вказані з помилками. В такому разі податковий орган готує письмове повідомлення про відмову у прийнятті податкової декларації із зазначенням конкретних причин неприйняття.

Податковий кодекс визначає терміни надання письмового повідомлення про відмову у прийнятті податкової декларації:

- протягом п'яти робочих днів з дня отримання податкової декларації, надісланої поштою або засобами електронного зв'язку;
- протягом трьох робочих днів з дня отримання податкової декларації особисто від платника податку або його представника.

Пункт 49.12 ПКУ встановлює два варіанти дій для платника податків у разі отримання відмови у прийнятті податкової декларації:

- подати податкову декларацію та сплатити штраф у разі порушення строку її подання;
- оскаржити рішення контролюючого органу в адміністративному або судовому порядку.

Відповідно до п. 49.14 ПКУ за кожною заявою платника податків щодо неправомірної відмови у прийнятті податкової декларації посадовою особою органу Державної фіскальної служби в обов'язковому порядку проводиться службове розслідування. Тобто законодавство дає можливість притягнути винну особу до відповідальності.

У випадку успішного оскарження платником податків повідомлення про відмову у прийнятті податкової декларації, остання вважається прийнятою у день її фактичного отримання органом Державної фіскальної служби.

Неподання або несвоєчасне подання платником податків або іншими особами, зобов'язаними нараховувати та сплачувати податки та збори податкових декларацій, тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 170 гривень, за кожне таке неподання або несвоєчасне подання.

Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке порушення, тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 1020 гривень за кожне таке неподання або несвоєчасне подання.

2. Порядок складання декларацій та джерела інформації для їх формування

Податкова декларація з податку на прибуток підприємства

Згідно із Податковим кодексом, об'єктом оподаткування є:

- прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду, визначених згідно зі статтями 135—137 Податкового Кодексу, на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду, визначених згідно зі статтями 138—143 цього Кодексу, з урахуванням правил, встановлених статтею 152 цього Кодексу;
- дохід (прибуток) нерезидента, що підлягає оподаткуванню згідно зі статтею 160 цього Кодексу, з джерелом походження з України.

Податкова декларація з податку на прибуток підприємства складається наростаючим підсумком з урахуванням від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових періодів у разі його наявності, і подаються платниками податку протягом 40 днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу, півріччя, 9 місяців, року.

У декларації вказуються всі передбачені в ній показники. Якщо через відсутність операції той чи інший рядок не заповнюється, то він прокреслюється. Декларацію заповнюють чорнилом, пастою кулькових ручок, за допомогою друкарських машинок, принтерів, засобів механізації та інших засобів, які забезпечують збереження цих записів протягом установленого терміну зберігання звітності. У декларації не повинно бути підчисток, помарок, виправлень та дописок і закреслень (крім передбачених формою декларації). У декларації не повинні міститися текст або цифри, які неможливо прочитати внаслідок пошкодження аркушів, їх потертості, залиття чорнилом чи іншою рідиною. Тобто, заборонено навіть виправлення помилок з дотриманням Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.95 № 88.

Декларація заповнюється в гривнях, без копійок, з відповідним округленням за загальновстановленими правилами. Оригінал декларації подається платником до податкового органу за місцезнаходженням платника. Подання ксерокопії не допускається.

Інформаційною базою для складання Податкової декларації з податку на прибуток підприємства є дані бухгалтерського обліку. Проте, слід враховувати, що зміст доходу згідно з П(с)БО 15 «Дохід» і витрат згідно з П(с)БО 16 «Витрати» не завжди співпадають зі змістом доходів і витрат у Податковому кодексі України, а тому пряме перенесення даних з рахунків бухгалтерського обліку до податкової декларації не завжди відповідатиме вимогам Податкового кодексу. Ряд даних з рахунків бухгалтерського обліку необхідно корегувати, для чого використовують дані аналітичного обліку та в окремих випадках вибірки з первинних документів.

Податкова декларація з податку на додану вартість

Податок на додану вартість є непрямим податком і справляється з підприємств на підставі розділу V «Податок на додану вартість» Податкового кодексу України.

Платниками податку згідно із Податковим кодексом є такі особи:

- 1) будь-яка особа, що провадить господарську діяльність і реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку у порядку, визначеному Податковим кодексом;
- 2) будь-яка особа, що зареєстрована або підлягає реєстрації як платник податку;
- 3) будь-яка особа, що ввозить товари на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню, та на яку покладається відповідальність за сплату податків у разі переміщення товарів через митний кордон України відповідно до Митного кодексу України, а також:
  - особа, на яку покладається дотримання вимог митних режимів, які передбачають повне або часткове умовне звільнення від оподаткування, у разі порушення таких митних режимів, встановлених митним законодавством;
  - особа, яка використовує, у тому числі при ввезенні товарів на митну територію України, податкову пільгу не за цільовим призначенням та/або всупереч умовам чи цілям її надання згідно із цим Кодексом, а також будь-які інші особи, що використовують податкову пільгу, яку для них не призначено.
- 4) особа, що веде облік результатів діяльності за договором про спільну діяльність без утворення юридичної особи;
- 5) особа — управитель майна, яка веде окремий податковий облік з податку на додану вартість щодо господарських операцій, пов'язаних з використанням майна, що отримане в управління за договорами управління майном.
- 6) особа, що проводить операції з постачання конфіскованого майна, знахідок, скарбів, майна, визнаного безхазяйним, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання, та майна, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави (у тому числі майна, визначеного у статті 243 Митного кодексу України), незалежно від того, чи досягає вона загальної суми операцій із постачання товарів/послуг, визначеної пунктом 181.1 статті 181 цього Кодексу, а також незалежно від того, який режим оподаткування використовує така особа згідно із законодавством;
- 7) особа, що уповноважена вносити податок з об'єктів оподаткування, що виникають внаслідок поставки послуг підприємствами залізничного транспорту з їх основної діяльності, що перебувають у підпорядкуванні платника податку в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.
- 8) особа — інвестор (оператор), який веде окремий податковий облік, пов'язаний з виконанням угоди про розподіл продукції.

Згідно із Податковим кодексом об'єктом оподаткування є операції платників податку з:

- а) постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 цього Кодексу, у тому числі операції з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику (кредитору), на товари, що передаються на умовах товарного кредиту, а також з передачі об'єкта фінансового лізингу в користування лізингоотримувачу/орендарю;
- б) постачання послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 цього Кодексу;
- в) ввезення товарів на митну територію України;
- г) вивезення товарів за межі митної території України;
- е) постачання послуг з міжнародних перевезень пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом.

У Податковому кодексі наведено визначення понять «податкове зобов'язання» та «податковий кредит»

Податкове зобов'язання — сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установленій законом строк.

Податковий кредит — сума, на яку платник податку на додану вартість має право зменшити податкове зобов'язання звітного (податкового) періоду, визначена згідно з розділом V «Податок на додану вартість» Податкового кодексу України. У загальному розумінні податковий кредит є сумою податку на додану вартість, яка сплачена постачальникам товарів, робіт, послуг.

Підприємство — платник податку на додану вартість сплачує до бюджету різницю між податковим зобов'язанням і податковим кредитом. Від'ємна різниця між податковим зобов'язанням і податковим кредитом підлягає відшкодуванню з бюджету.

До податкової звітності з податку на додану вартість належать:

- податкова декларація з податку на додану вартість;
- уточнюючий розрахунок податкових зобов'язань з податку на додану вартість у зв'язку з виправленням самотійно виявлених помилок;
- копії записів у реєстрах виданих та отриманих податкових накладних в електронному вигляді;
- розрахунок податкових зобов'язань, нарахованих отримувачем послуг, не зареєстрованим як платник податку на додану вартість, які постачаються нерезидентами, у тому числі їх постійними представництвами, не зареєстрованими платниками податків, на митній території України.

Форма декларації з ПДВ складається з вступної частини та чотирьох розділів:

I. Податкові зобов'язання;

II. Податковий кредит;

III. Розрахунки за звітний період;

IV. Заповнюється посадовими особами органу державної податкової служби.

Платник податку самостійно обчислює суму податкового зобов'язання, яку зазначає в декларації. Дані, наведені в декларації, мають відповідати даним бухгалтерського обліку платника та даним реєстрів отриманих та виданих податкових накладних. Достовірність даних підтверджується: підписом платника, якщо платник — фізична особа, в інших випадках (особа, яка визначена як платник податку на додану вартість, крім фізичних осіб) — підписами відповідальних посадових осіб (директора, головного бухгалтера) та печаткою, а в разі подання декларації в електронній формі — електронним підписом підзвітних осіб, зареєстрованим у порядку, визначеному законодавством.

Декларація акцизного податку

Акцизний податок — це непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), перелік яких визначається Податковим кодексом України і який включається до ціни цих товарів (продукції).

Питання розрахунку та сплати в бюджет акцизного податку регулюються розділом 6 Податкового кодексу України. До переліку підакцизних товарів належать:

- спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої та пиво;
- тютюнові вироби, тютюн та промислові замінники тютюну;
- нафтопродукти та скраплений газ;
- автомобілі легкові, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли.

Платниками акцизного податку є:

- особи, які виробляють підакцизні товари (продукцію) на митній території України, у тому числі з давальницької сировини;
- особи — суб'єкти господарювання, які ввозить підакцизні товари (продукцію) на митну територію України;
- фізичні особи — резиденти або нерезиденти, які ввозить підакцизні товари (продукцію) на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню, відповідно до митного законодавства;
- особи, які реалізують конфісковані підакцизні товари (продукцію), підакцизні товари (продукцію), визнані безхазайними, підакцизні товари (продукцію), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизні товари (продукцію), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави, якщо ці товари (продукція) підлягають реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку;
- особи, які реалізують або передають у володіння, користування чи розпорядження підакцизні товари (продукцію), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку,

визначеного законом відповідно до пункту 213.3 статті 213 Податкового кодексу України;

- особи, на які покладається дотримання вимог митних режимів, що передбачають звільнення від оподаткування, у разі порушення таких вимог;
- особи, на які покладається виконання умов щодо цільового використання підакцизних товарів (продукції), на які встановлено ставку податку 0 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту, 0 євро за 1000 кг нафтопродуктів у разі порушення таких умов;
- особи, на яких при здійсненні операцій з підакцизними товарами (продукцією), які не підлягають оподаткуванню або звільняються від оподаткування, покладається виконання умов щодо цільового використання підакцизних товарів (продукції) в разі порушення таких умов;
- замовники, за дорученням яких виробляються підакцизні товари (продукція) з давальницької сировини, сплачують податок виробнику.

Об'єктом обкладання акцизним податком на Україні є операції з:

- реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції);
- реалізації (передачі) підакцизних товарів (продукції) з метою власного споживання, промислової переробки, здійснення внесків до статутного капіталу, а також своїм працівникам;
- ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України;
- реалізації конфіскованих підакцизних товарів (продукції), підакцизних товарів (продукції), визнаних безхазяйними, підакцизних товарів (продукції), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів (продукції), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави;
- реалізації або передачі у володіння, користування чи розпорядження підакцизних товарів (продукції), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законодавством, відповідно до пункту 213.3 статті 213 цього Кодексу;
- обсяги та вартість втрачених підакцизних товарів (продукції), що перевищують встановлені норми втрат з урахуванням пункту 214.6 статті 214 цього Кодексу.

Статтею 213 Податкового кодексу України визначений також перелік операцій, які не є об'єктом оподаткування акцизним податком та звільняються від його сплати.

Базовий податковий період для сплати акцизного податку відповідає календарному місяцю.